

Målsætninger og forvaltningsprincipper for muslingeskrab og øvrig muslingeproduktion i Natura 2000 områder

1. Indledning

Muslingeskrab og anden produktion af muslinger i Danmark skal være bæredygtigt og leve op til EU's miljødirektiver, herunder vandrammedirektivet. Særlig fokus vil være på næste natur- og vandplansperiode fra 2016. I Natura 2000 områder er der særlige beskyttelsesbehov i forhold til udpegede naturtyper og arter. Som ansvarlig for fiskerireguleringen, er det Fødevareministeriets opgave, at sikre balancen mellem erhvervets udviklingsmuligheder og hensynet til miljøet – dvs. at fiskeri efter muslinger eller anden muslingeproduktion ikke må være en hindring for, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for de udpegede naturtyper og arter i områderne¹. De positive effekter, som fjernelse af muslinger har på områdets miljø bl.a. i form af fjernelse af kvælstof fra vandfasen skal medtages, når fiskeris såvel som opdræts påvirkning af miljøet opgøres. Muslingepolitikken skal ses i sammenhæng med opfølgningen på Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger.

Ifølge Natura 2000 planerne for habitatområderne i Limfjorden såvel som langs østkysten, er de marine områder påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer fra oplandet og tilstødende havområder. De marine naturtyper bevaringsstatus vurderes ugunstig alene på grund af for store tilførsler af næringsstoffer. Reduktion af udledning af næringsstoffer gennemføres via vandplanerne – ligesom der i vandplanerne er angivet, hvilke præmisser muslingefiskeri skal forvaltes efter i 1. planperiode (til og med 2015). Muslingefiskeriet skal således tilrettelægges med udgangspunkt i vand- såvel som naturplanerne.

Habitatdirektivets krav om opnåelse og/eller genopretning af gunstig bevaringsstatus kræver, at der findes den rette balance mellem det marine miljø og fiskeriudøvelsen. Regeringen ønsker derfor at få fastlagt klare målsætninger og præmisser for en grøn omstilling af muslingefiskeri i Natura 2000 områder. På den korte bane fastlægges rammerne for en forvaltning af muslingefiskeri i naturbeskyttede områder i Danmark med fokus på en acceptabel arealpåvirkning af de økosystemkomponenter, som er af betydning for de marine områders bevaringsstatus. På den lidt længere bane skal rammerne for en grøn omstilling fastlægges for at kunne realisere en omstilling af muslingeproduktionen generelt i Danmark, hvorved der dels skabes rum for udvikling af muslingefiskeri i en mere bæredygtig retning samtidigt med, at andre produktionsformer end muslingeskrab i højere grad fremmes. Fremadrettet skal muslingeproduktion således forvaltes mere helhedsorienteret, hvor forskellige produktionsformer i samspil skal sikre en mindre miljøpåvirkning end i dag.

¹ Udenfor Natura 2000 områder skal muslingeskrab ligeledes være bæredygtigt for bestanden og tage højde for områdernes miljømål om ålegræsudbredelse.

For at kunne realisere denne omstilling er der behov for at få iværksat en række projekter og undersøgelser. Der opereres således med 3 spor i muslingepolitikken. De 3 spor er nærmere beskrevet i afsnit 1- 3. I afsnit 1 beskrives målsætninger og principper for muslingefiskeri (spor 1), mens afsnit 2 handler om grøn omstilling af fremtidens muslingeproduktion (spor 2). I afsnit 3 beskrives den danske model for fremtidig muslingeproduktion (spor 3). Afslutningsvis beskrives støttemuligheder og de projekter mv., som skal iværksættes for at kunne realisere Muslingepolitikken.

2. Muslingeskrab (spor 1)

2.1. Målsætninger for muslingeskrab

Muslingeskrab foregår såvel indenfor som udenfor Natura 2000 områder. Muslingefiskeri i naturbeskyttede områder skal leve op til EU's miljødirektiver. Inden der kan gives tilladelse til fiskeri i naturbeskyttede områder, skal fiskeriets påvirkning af miljøet opgøres, og det skal sikres, at fiskeriet ikke hindrer opnåelse og/ eller opretholdelse af gunstig bevaringsstatus.

Muslingeskrab i Natura 2000 områder forvaltes efter nedenstående målsætninger:

- Muslingeskrab i Natura 2000 områder forvaltes i overensstemmelse med habitatdirektivet, og irreversible skader på udpegningsgrundlaget skal undgås (som fx stenrev – jf. artikel 6, stk. 3 i habitatdirektivet). Når specifikke bevaringsmålsætninger foreligger, vil de blive indarbejdet i muslingepolitikken
- Anvendelse af en adaptiv forvaltning, der stadigt tager den bedst tilgængelige videnskabelige viden i anvendelse
- Videreudvikling af forvaltningen med fokus på arealpåvirkning. Gunstig bevaringsstatus for områdernes marine naturtyper skal således opretholdes og / eller genoprettes gennem formulering af miljøkriterier til fiskeriet (dvs. ved fastsættelse af maksimal acceptabel kumulativ påvirkning af en række økosystemkomponenter, som er central for opgørelsen af marine naturtyper bevaringsstatus)

Samlet set er målet en mindre påvirkning af miljøet end i dag.

Desuden vil Fødevareministeriet arbejde for, at understøtte udviklingen af en helhedsplan for muslingeproduktion i de pågældende Natura 2000 områder med fokus på grøn omstilling, hvor muslingeskrab udvikles i en stadig mere bæredygtig retning og, hvor andre produktionsformer også fremmes.

Der foregår ligeledes muslingefiskeri i områder, som ikke er en del af Natura 2000 netværket. Muslingeskrab uden for Natura 2000 områder skal ligeledes være bæredygtigt for bestanden og tage højde for områdernes miljømål om ålegræsudbredelse. Der praktiseres således en nul-tolerance for påvirkning af ålegræs som følge af muslingefiskeri. Der er endvidere fastsat en række krav om antal fartøjer, redskab mv., som skal sikre, at muslingefiskeri også udenfor Natura 2000 tager de nødvendige miljøhensyn. Disse krav skal løbende justeres i henhold til seneste viden på området.

2.2. Principper for forvaltningen af muslingeskrab i Natura 2000 områder

Fødevarerministeriet vil lægge nedenstående principper til grund for forvaltningen af fiskeri efter muslinger i naturbeskyttede områder.

2.2.1. Dialogorienteret proces

Den løbende beslutningsproces omkring tilladelser til muslingefiskeri skal følge en rulleplan², som skal sikre dialog og inddragelse af interessenterne, samt sikre, at der er tilstrækkelig tid til analyse og beslutning.

Endvidere skal det være muligt at søge information omkring muslingefiskeri og forvaltningen heraf på Fødevarerministeriets hjemmesider.

2.2.2 Vurdering af fiskeriets påvirkning af nøgle-økosystemkomponenter og andre parametre af betydning

Fødevarerministeriet skal opstille kriterier for udarbejdelse af videnskabelige konsekvensvurderinger inden disse iværksættes. Dette skal ske for at kunne gennemføre en videnskabelig underbygget vurdering af muslingeskrabs betydning for Natura 2000 områders integritet. I den forbindelse skal der lægges vægt på

- Bæredygtig muslingekvote
- Nul-tolerance for påvirkning af ålegræs i forhold til vandplaners mål for udbredelse. Vanddybden hvorfra fiskeri må foregå, justeres efterhånden som betingelserne for ålegræssets potentielle udbredelse forbedres ved bedre sigtddybe
- Nul-tolerance for påvirkning af stenrev og biogene rev
- Acceptabel påvirkning af bundfauna
- Acceptabel påvirkning af makroalger
- Acceptabel mængde af landinger af sten
- Bæredygtig påvirkning af havpattedyr og fugle, og andre beskyttelsesværdige arter.

2.2.3. Acceptabel kumulativ påvirkning

Fødevarerministeriet skal udvikle en forvaltning med fokus på kumulativ arealpåvirkning fra muslingefiskeriet³. Opgørelsen af fiskeriets kumulative påvirkning skal tage udgangspunkt i de kriterier, som anvendes i beskrivelsen af marine naturtypers bevaringsstatus – jf. DMU's faglige rapport om kriterier for gunstig bevaringsstatus for 8 marine naturtyper⁴. Den maksimale kumulative påvirkning måles således på en række økosystemkomponenter (muslingebestand, forekomst af ålegræs, makroalger og bundfauna), som vil give en indikation af bevaringsstatus for de relevante marine naturtyper.

² Rulleplanen angiver processen fra erhvervets ansøgning om fiskeri til NaturErhvervstyrelsens udstedelse af tilladelser, herunder processen for inddragelse af interessenter

³ Kumulative påvirkninger er en opgørelse af den påvirkning en given aktivitet har over tid i samspil med andre menneskeskabte aktiviteter. Fiskeriets påvirkning skal således ses i samspil med andre aktiviteter påvirkninger, såfremt disse har en effekt på udpegningsgrundlaget.

⁴ Faglig rapport DMU rapport nr. 549 af 2005: "Kriterier for gunstig bevaringsstatus for EF-habitatdirektivets 8 marine naturtyper": http://www2.dmu.dk/1_viden/2_publicationer/3_fagrappporter/rapporter/fr549.pdf

Til illustration er der i oversigten nedenfor angivet den kumulerede påvirkning i Løgstør Bredning under antagelse af et fiskeri på 20.000 tons i sæsonen 2012/2013 (jf. også konsekvensvurderingen for denne periode). Det maksimale niveau for acceptabel arealpåvirkning fastsættes til 15 pct. i 2013 – jf. nedenstående skematiske oversigt (idet der dog fastsættes en nul-tolerance for påvirkning af ålegræs).

Samlet set er målet en mindre påvirkning på miljøet fra muslingefiskeri end i dag.

Der opstilles derfor en foreløbig model for en reduktion af den kumulative påvirkning, som angivet i oversigten nedenfor. Der foreslås en maksimal tilladt påvirkning på 15 pct. i 2013, 14 pct. i 2015 og 13 pct. i 2017. Den nøjagtige fastsættelse af niveauet for acceptabel kumulativ påvirkning fra muslingefiskeri i årene efter 2013 vil afhænge af den biologiske rådgivning og den teknologiske udvikling i fiskeriet, herunder af den viden, som løbende vil blive indsamlet om økosystemkomponenterne som fx makroalger og bundfauna.

Model for acceptabel kumulativ påvirkning fra muslingefiskeri med udgangspunkt i 2012/13

	Gendannelsestid (år)	Maksimal tilladt påvirkning (%) 2012/2013	Maksimal tilladt påvirkning (%) 2014/2015	Maksimal tilladt påvirkning (%) 2016/2017	Beregnet kumulativ påvirkning */** (%)
Muslingebestand	3	15	14	13	7,5
Ålegræs	>20	0	0	0	0,0
Makroalger	>5	15	14	13	12,8
Bundfauna	2-4	15	14	13	7,7

* Kumulativ påvirkning er beregnet på basis af påvirkninger ved antagelse om en kvote på 20.000 ton for 2012/2013 (Løgstør Bredning).

** Farver angiver niveau for påvirkning – Grøn: <10% påvirket. Gul: >10≤15% påvirket. Rød: >15% påvirket.

*** Gendannelsestider er angivet for de mest sårbare og langsomst voksende arter i henhold til nuværende viden.

Ovenstående skematiske oversigt er udarbejdet på baggrund af konsekvensvurderingernes belysning af muslingefiskeriets påvirkning på muslingebestand, forekomst af ålegræs, makroalger og bundfauna – faktorer, som alle er vigtige økosystemkomponenter i relation til marine naturtypers bevaringsstatus. I oversigten er det angivet, hvor lang gendannelsestiden er for de enkelte økosystemkomponenter som følge af muslingefiskeri. På baggrund af gendannelsestiderne er det muligt at beregne, hvor store områder der vil være påvirket som følge af muslingefiskeri, eller som vil være i en tilstand af gendannelse. Når DTU Aqua opgør de kumulative påvirkninger fra muslingefiskeri, ses der både på den påvirkning den kommende sæsons fiskeri vil have samt på den påvirkning tidligere sæsoners fiskeri har haft. Eksempelvis opgøres muslingefiskeriets kumulative påvirkning af makroalger som summen af den kommende sæsons påvirkning plus den påvirkning fiskeriet har haft de forgangne 4 sæsoner, da gendannelsestiden for de langsomst voksende makroalger er 5 år. Samme øvelse foretages for de øvrige økosystemkomponenter i henhold til gendannelsestiderne for disse. Den beregnede kumulative påvirkning i oversigten ovenfor er således den aktuelle påvirkning ved antagelse om et muslingefiskeri på 20.000 tons i 2012/13. Denne øvelse vil så-

ledes blive foretaget pr. habitatområde i forbindelse med opgørelsen af fiskeriet kumulative påvirkninger.

Det bemærkes, at den beregnede kumulative påvirkning for Løgstør Bredning (2012/13) er ekstraordinært lav, eftersom en stor del af den årlige kvote de seneste 3 år er blevet fisket uden for Natura 2000 områderne, mens der i begrænset omfang er fisket i Natura 2000 områderne. Det kan forventes, at fiskerne de kommende år vil ønske at fiske en større del af kvoten indenfor Natura 2000 områderne, hvor muslingerne aktuelt er fangstmodne. Det betyder, at muslingefiskeriet uden ovennævnte tiltag de kommende år, vil overskride den maksimale tilladte kumulative påvirkning på 15 pct. Den foreslåede grænse på maksimalt 15 pct. kumulativ påvirkning i 2013 og med mulig yderligere reduktion efterfølgende vil derfor faktisk begrænse muslingefiskeriet i Natura 2000 områderne. De erhvervsøkonomiske konsekvenser af den begrænsning er endnu ikke vurderet.

Den foreslåede maksimale påvirkning vil indebære, at muslingeskrab vil kunne fortsætte og sameksistere med en videreudvikling af andre produktionsformer. En eventuel påvirkning fra andre produktionsformer vil indgå i den samlede kumulative påvirkning, og vil dermed kunne betyde en reduktion i den tilladte påvirkning fra muslingeskrab.

Begrundelserne for valget af 15 pct. som det maksimale niveau for påvirkning er for det første, at det ligger væsentligt under det niveau for påvirkning, som Kommissionen har vurderet som førende til ugunstig bevaringsstatus (25 pct.). For det andet vurderer DTU Aqua, at en implementering af forvaltningspræmisser, som også anvendes andre steder i EU, vil give en tilstrækkelig beskyttelse af tilsvarende udpegede danske naturtyper. Det er således dette niveau for kumulativ påvirkning, som også Irland har fastsat for påvirkning af den samme naturtype (større lavvandede bugter og vige). Kommissionen fremhæver endvidere den irske model i sit vejledningsdokument om akvakultur aktiviteter i Natura 2000 områder⁵.

Fastsættelse af en acceptabel arealmæssig påvirkning vil indebære en mere langsigtet forvaltning med flerårige licenser, hvor erhvervet reelt kan indgå i arbejdet med videreudvikling af mere skånsomme redskaber mv. En videreudvikling, som er nødvendig for, at påvirkningen fra muslingefiskeri over tid reduceres i naturbeskyttede områder. Det skal således i takt med den teknologiske udvikling løbende vurderes, om der er grundlag for at reducere den tilladte kumulative påvirkning.

Hertil kommer, at det vil være muligt, at udvikle en "real-time forvaltning", så fartøjerne kan fiske den mængde blåmuslinger, der er udregnet på baggrund af, hvor stor en andel af naturtypen, som må påvirkes.

Fiskeriets kumulative påvirkning indgår i den samlede vurdering af de kumulative påvirkninger, som skal foretages jf. Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Ifølge Habitatdirektivet skal kumulative påvirkninger ses som en opgørelse af den påvirkning, en given aktivitet har i samspil med andre

⁵ Link til Kommissionens vejledningsdokument om akvakultur aktiviteter i Natura 2000-områder: <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>

menneskeskabte aktiviteter, såfremt disse har en effekt på udpegningsgrundlaget. Denne vurdering foretages i forbindelse med vurderingen af integritet.

2.2.4. Kriterier for vurdering af betydning for lokaliteternes integritet

Opgørelse af den kumulative effekt er essentiel i vurderingen af fiskeriets betydning for lokaliteternes integritet. Hertil kommer de vilkår, som Fødevareministeriet har formuleret, og som især omhandler udøvelsen af fiskeriet med det formål at sikre den rette balance mellem fiskeri og fiskeriets påvirkning af miljøet.

Fødevareministeriet vil lægge en række kriterier til grund for sin vurdering af muslingefiskeriets betydning for Natura 2000 lokaliteternes integritet, inden der træffes beslutning om tilladelse til fiskeri. Kriterierne vil være:

- Kumulativ effekt af tidligere sæsoners muslingefiskeri i form af arealpåvirkning (jf. skematisk oversigt ovenfor vedr. acceptabel påvirkning af økosystemkomponenter)
- Mængden af ilandbragte sten, antallet af fartøjer pr. produktionsområde mv.
- Påvirkning fra andre menneskelige aktiviteter, som fx anden fiskeriaktivitet, iltsvind mv., som i samspil med muslingefiskeri påvirker udpegningsgrundlaget kumulativt
- Udbredelsen af iltsvind af specifik betydning for muslingebestanden og dermed kvoten. Den tilladte kvote skal være bæredygtig for bestanden.

2.2.5. Opstilling af vilkår for fiskeriet

Fødevareministeriet vil på basis af de videnskabelige konsekvensvurderinger, såvel som den foretagne vurdering af fiskeriets betydning for Natura 2000 lokaliteternes integritet, fastlægge en række vilkår for fiskeriet – fx kvote, dybdegrænse, antal fartøjer osv. Vilkårene tilpasses løbende i takt med, at ny viden indsamles.

2.2.6. Kontrol / Monitorering

Fødevareministeriet skal udvikle og anvende nye teknologier i kontrollen af muslingefiskeriet. De nye krav om anvendelse af GPS og sensorer muliggør en mere målrettet kontrol af fiskeriet. Med en positionsbestemmelse hver 10. sekund har Fødevareministeriet mulighed for, dels i detaljer at kontrollere overholdelse af fastsatte krav, dels at indsamle viden om muslingebestanden samt at få informationer om, hvor fiskeri udøves.

2.3. Evaluering af forvaltningen

Målsætninger og forvaltningsprincipper for muslingefiskeri bør evalueres efter 2013/2014 sæsonen med det formål, at inddrage de erfaringer, som er indsamlet. Endvidere vil Kommissionens forventede afgørelse i traktatkrænkelsessagen kunne inddrages i evalueringen.

I 2014 bør niveauerne for den acceptable arealmæssige kumulative påvirkning evalueres. Evalueringen skal med udgangspunkt i den biologiske rådgivning tage højde for de faktiske muligheder og begrænsninger, som eksisterer på baggrund af den teknologiske udvikling siden 2012.

I 2017 gennemføres evaluering af opnåelse af principper og målsætninger for muslingeskrab til og med 2016, herunder niveauerne for den acceptable kumulative påvirkning. Evalueringen skal tage

udgangspunkt i biologisk rådgivning og tage højde for de faktiske muligheder og begrænsninger, som eksisterer på baggrund af den teknologiske udvikling.

I 2017 gennemføres endvidere analyse og evaluering af fremdriften i forhold til linedyrkning og kulturbankeproduktion, jf. afsnit 3.

Endelig foretages med udgangspunkt i evalueringerne i 2017 en vurdering af, om der er behov for tilpasninger af muslingepolitikken fremover. Erfaringer fra Holland og andre relevante lande, mv. inddrages hvor relevant.

3. Grøn omstilling af fremtidens muslingeproduktion (spor 2)

For at sikre en fremtidig muslingeproduktion er der udover fastsættelse af rammerne for muslinge-fiskeriet i naturbeskyttede områder også behov for at afdække mulighederne for en grøn omstilling af den samlede muslingeproduktion.

Afdækning vedr. andre produktionsformer

I den videre udvikling af muslingeproduktionen i Danmark er der behov for at få undersøgt nærmere, hvilke andre produktionsformer, der kan anvendes, og som adskiller sig fra muslingeskrab i forhold til produktionseffektivitet og effekter på økosystemer. Endvidere bør der ses nærmere på potentialet for mærkning af bæredygtig muslingeproduktion.

Fødevarerministeriet vil derfor arbejde for, at potentialet ved nedenstående produktionsformer af-dækkes nærmere:

- Kulturbankedyrkning, som indebærer, at små muslinger opfiskes fra områder med lavt produktions potentiale og flyttes til områder med højt produktions potentiale. Muslingerne kan bl.a. anvendes til fersk konsum
- Lineproduktion, hvor muslinger produceres på liner eller lignende i vandsøjlen, herunder mulighed for udlægning af opdrættet yngel på forudbestemte muslingebanker. Muslinger fra line-opdræt kan bl.a. anvendes til fersk konsum
- Kompensationsopdræt, hvor formålet er, at fjerne mest muligt næringsstof fra vandfasen for at kompensere for udledning af næringsstof fra andre kilder. Det er endnu uafklaret, hvordan muslingerne fra kompensationsopdræt kan anvendes.

Endvidere skal sammenspillet mellem de forskellige produktionsformer undersøges, og det skal afdækkes, hvilken rolle de forskellige produktionsformer kan have i forskellige marine miljøer.

For at sikre den nødvendige fremdrift i relation til linedyrkning og kulturbankeproduktion uden for Natura 2000 områder fastsættes nedenstående milepæle (2020):

- Linedyrkning skal være en miljømæssig og økonomisk bæredygtig produktionsform
- Kulturbankeproduktion skal iværksættes i samspil med andre produktionsformer

For begge produktionsformer skal der iværksættes en række projekter og analyser, som vil blive formuleret i samarbejde med de relevante interessenter.

Endvidere skal der ses nærmere på mærkning og certificering af lineproducerede muslinger, som incitament til økonomisk bæredygtighed. Dette arbejde vil indgå i det igangsatte arbejde med udformning af en strategi for akvakultur.

4. Fremtidig muslingeproduktion i Danmark (spor 3)

Den overordnede målsætning med Muslingepolitikken er, at muslingefiskeri fremover skal påvirke miljøet mindre. Samtidig skal andre produktionsformer i højere grad fremmes og sammentænkes med muslingeskrab. Målet er, ud fra en helhedsorienteret tilgang, at tilrettelægge muslingeproduktionen så områdets miljøforhold i større grad inddrages i planlægningen af muslingefiskeri såvel som anden produktion.

Eksempelvis skal muslingers vækstmuligheder udnyttes bedst muligt fx ved at flytte muslinger fra områder med lavt produktions potentiale til områder med højt produktions potentiale. Ligesom der skal ses på opsamling af muslinge yngel fx på liner eller andre flydende moduler. Samme tilgang ses i Holland, hvor muslinge yngel opsamles og placeres på kulturbanker i områder med gode vækstbetingelser.

I muslingefiskeriet i Limfjorden praktiseres allerede omplantning af mindre muslinger fra områder præget af iltsvind til forudbestemte områder med bedre vækstbetingelser. De omplantede muslingerne opfiskes på et senere tidspunkt med henblik på fersk konsum. Der er dog behov for yderligere undersøgelser af, i hvilket omfang kulturbanker og yngelopsamling i samspil med udpegning af områder som lukkes for fiskeri, kan implementeres i Limfjorden og andre Natura 2000 områder, hvor muslingefiskeri udøves.

Endvidere skal der ses nærmere på makroalger og bundfauna. Det er afgørende, at makroalger af økologisk betydning for miljøet beskyttes – ligesom der i dag praktiseres en nul-påvirkning af ålegræs og rev fra muslingefiskeri. Der er dog behov for en nærmere kortlægning af makroalgeudbredelsen herunder artssammensætning, ligesom fiskerimønstret skal beskrives nærmere. Målsætningen er en beskyttelse af områder med makroalger af særlig vigtig betydning for miljøet.

Et andet emne, som skal belyses nærmere, er søstjernes betydning for blåmuslinger. Søstjerner er en potentiel trussel for såvel blåmuslingebanker som for blåmuslinger opdrættet på fx liner og muslinge yngel. Der er imidlertid begrænset viden på området, som ligesom afsætningsmuligheder for opfisket søstjernes skal belyses nærmere.

5. Omkostninger og finansiering

Der vil være omkostninger forbundet med en grøn omstilling af muslingeproduktionen i Danmark, hvor andre produktionsformer fremmes. På den korte bane, vurderes der ikke at være væsentlige omkostninger forbundet med implementering af de ovenfor beskrevne målsætninger og principper for den fremadrettede forvaltning af muslingefiskeri i naturbeskyttede områder. Dog vil en videreudvikling af den lette muslingeskraber medføre omkostninger – ligesom nærmere undersøgelser af makroalger og bundfauna vil kræve ekstra ressourcer. Der skal endvidere udvikles et system til ana-

lyse af GPS og sensor/ kamera data til brug for forvaltningen af muslingefiskeriet – et arbejde, som er igangsat.

På den lidt længere bane, vil der være omkostninger forbundet med de forskningsaktiviteter og projekter, som er nødvendige for at sikre en grøn omstilling fra muslingeskrab til andre produktionsformer. Finansieringen hertil vil fx kunne være myndighedsaftalen med DTU Aqua samt midler fra GUDP (Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram) og den kommende Fiskerifond (EMFF). Det er imidlertid på nuværende tidspunkt ikke muligt at tilvejebringe det fulde overblik over nødvendige projekter og omkostningsniveau. Det vil være muligt at igangsætte en række projekter under EFF i 2013.

Fødevarerministeriet har afsat penge på finansloven til en integration af Dansk Skaldyrcenter i DTU Aqua. Dermed er forskning og innovation i skaldyrsproduktionen samlet ét sted, hvilket forventes at styrke, såvel som at forbedre koordinationen af indsatsen på området. Dansk Skaldyrcenter og DTU Aqua har en række projekter under forberedelse omkring kulturbankedyrkning og langsigtede forvaltningsplaner for muslingeproduktion, hvor der især er fokus på stor-skala forsøg. Endvidere har instituttet igangsat et arbejde med evaluering af afsluttede projekter på området med det formål at få skabt et overblik over hidtidige erfaringer, som kan inddrages i det videre arbejde med muslingeproduktion.

Igangværende projekter afventes og nye projekter søges fremmet bl.a. via Fødevarerministeriets forskellige tilskudsmidler som fx GUDP, EFF og EMFF

Kommissionens arbejde med akvakultur aktiviteter i Natura 2000 områder

Kommissionen (DG Miljø) har nedsat en arbejdsgruppe, der skal facilitere viden om og implementering af miljødirektiver særligt i forhold til akvakultur (herunder lineopdræt af muslinger). I gruppen arbejdes der bl.a. på en vejledning, der skal angive "best practices" for, hvordan naturbeskyttelse kan være kompatibelt med bæredygtig produktion. Der ses bl.a. på spørgsmålet om acceptabel arealmæssig påvirkning fra produktionen. På denne vis kan arbejdet således være relevant for ikke bare produktion af linemuslinger i anlæg, men også for fastlæggelsen af principper for muslingeskrab i Danmark. Fødevarerministeriet støtter aktivt arbejdet med at skabe fælles forståelse, og så vidt muligt "level playing field" vedr. implementering af miljødirektiver.

Arbejdet i Kommissionen afventes (udarbejdelse af vejledning til brug for medlemslandene).

6. Konklusion og videre proces

Muslingepolitikken og princippet heri om maksimal påvirkning af økosystemkomponenter vil indebære, at muslingeskrab vil kunne fortsætte i Natura 2000 områder, og dermed sameksistere i samspil med en videreudvikling af andre produktionsformer. Dette sikrer også fortsat opnåelse af de positive miljømæssige effekter som fjernelse af muslinger har på områdets miljø, bl.a. i form af fjernelse af kvælstof fra vandfasen.

Når Muslingepolitikken og de overordnede målsætninger og principper er vedtaget, igangsættes anden fase af arbejdet med implementering af politikken.

Fødevareministeriet ønsker at inddrage alle relevante interessenter i dette arbejde gennem Muslingevalget. Den viden, som mangler omkring bl.a. bundfauna og makroalger samt kulturbanker mv., skal tilvejebringes og inddrages i implementeringen af politikken – ligesom den viden, som interessenterne er i besiddelse af, skal bringes i anvendelse.